

بیماری‌های دریچه میترال یا دولتی قلب

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تأیید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ بازنگری: پاییز ۱۴۰۲

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

“ارتباط با ما”

تلفن تماس: ۰۳۵۳-۳۱۲۲۲۳۰

ایمیل: ۰۹۹۶۵۲۵۰۰۶۹

آدرس اینترنتی: rahnemoon.ssu.ac.ir

❖ شرح بیماری

قلب ۴ دریچه دارد. دریچه دولتی (میترال) و سه لتی (تریکوسپید) که کنترل جریان خون ورودی از دهلیزها به درون بطن‌ها را به عهده دارند. دریچه‌های آنورت و ریوی نیز کنترل جریان خون خروجی و ورودی به قلب را به عهده دارند. تنگی دریچه‌ها موجب کاهش خروج و ورود خون از قلب و نارسایی دریچه‌ها موجب پس زدن مجدد خون پمپ شده می‌شود. پس عملکرد درست دریچه‌ها برای کارآمدی قلب به عنوان یک پمپ اهمیت حیاتی دارد.

❖ علل شایع

- ✓ تنگی دریچه میترال یا دولتی: تب روماتیسمی، نقایص مادرزادی
- ✓ نارسایی دریچه میترال یا دولتی: بیماری مادرزادی قلبی، تومور بافت مخاطی، عفونت عضله قلب (اندوکاردیت)، افتادگی دریچه میترال، تب روماتیسمی، سکتة قلبی، اختلالات التهابی،
- ✓ افتادگی میترال: نوعی ارث، بیماری‌های بافت پیوندی مانند سندرم مارفان و بیماری کلاژن

❖ علایم شایع

- ✓ تنگی دریچه میترال یا دولتی: تنگی نفس در هنگام فعالیت، تپش قلب، درد سینه (آنژین صدری) بدلیل کاهش جریان خون در شریان کرونری، سرفه در وضیت خوابیده بعلت احتقان ریوی (شش‌ها پر از مایع هستند فرایند تنفس در این شرایط دشوار می‌باشد)، خستگی پیش رونده فعالیتی به دلیل کاهش برون ده قلب (میزان خون پمپ شده از قلب

در یک دقیقه)، خلط خونی (هموپتزی)، علایم نارسایی قلب راست مانند آب آوردن شکم، بزرگ شدن کبد و ورم دست و پاها، سرفه و عفونت‌های مکرر تنفسی

- ✓ نارسایی دریچه میترال یا دولتی: تنگی نفس، خستگی، احساس سبکی سر، تپش قلب، درد سینه (آنژین صدری)
- ✓ افتادگی میترال: درد سینه تیرکشنده، مبهم یا فشارنده، تپش قلب و اضطراب، احساس سبکی سر هنگام برخاستن از حالت نشسته یا خوابیده، خستگی، ضعف، تنگی نفس

❖ تشخیص

- ✓ تنگی دریچه میترال یا دولتی: کاتتریزاسیون قلبی، عکس-برداری از قفسه سینه، اکوکاردیوگرافی، الکتروکاردیوگرام یا نوار قلب
- ✓ نارسایی دریچه میترال یا دولتی: کاتتریزاسیون قلبی و آنژیوگرافی بطن چپ، اکوکاردیوگرافی، الکتروکاردیوگرافی یا نوار قلب، عکس‌برداری از قفسه سینه، ام آر آی قلبی، اکوکاردیوگرافی از طریق مری، اکوکاردیوگرافی از طریق قفسه سینه (توراکس)
- ✓ افتادگی دریچه میترال: اکوکاردیوگرافی، الکتروکاردیوگرام یا نوار قلب

❖ درمان

- ✓ افتادگی میترال: برای درمان از عمل جراحی برای ترمیم یا تعویض دریچه قلب با دریچه بافتی خوک یا گاوی و یا دریچه فلزی استفاده می‌شود.
- ✓ تنگی دریچه میترال: برای درمان از عمل جراحی برای ترمیم یا تعویض دریچه قلب با دریچه بافتی خوک یا گاوی

- و یا دریچه فلزی استفاده می‌شود. در موارد شدید تنگی، از بالون جهت رفع تنگی دریچه‌ای استفاده می‌شود.
- ✓ **نارسایی دریچه میترال:** تعویض دریچه، بالون زدن
- ❖ **رژیم غذایی**
- ✓ رژیم غذایی کم‌چرب (چربی باید کمتر از ۲۰٪ کل کالری دریافتی را تأمین کند)، کم نمک و پر فیبر
- ✓ افزایش مصرف سبزیجات به خصوص نوع سبز رنگ آن مانند اسفناج، بروکلی، کلم و هویج
- ✓ افزایش مصرف میوه‌هایی مانند سیب، موز، پرتقال، گلابی، انگور و آلوی سیاه
- ✓ افزایش مصرف غلات کامل مانند بلغور جو دوسر ساده، برنج قهوه‌ای و نان سبوس‌دار
- ✓ افزایش مصرف لبنیات کم‌چرب یا بدون چربی از جمله شیر، پنیر و ماست
- ✓ افزایش مصرف غذاهای سرشار از پروتئین مانند: ماهی‌های غنی از امگا ۳، گوشت مرغ بدون پوست، تخم مرغ، حبوبات مانند لوبیا، عدس، نخود، نخود چشم سیاه و آجیل، دانه‌ها و انواع محصولات سویا.
- ✓ مصرف روغن و مواد غذایی حاوی چربی‌های اشباع نشده. این نوع روغن کلسترول خون و خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی را کاهش دهد. برخی منابع از این روغن‌ها عبارتند از: ماهی قزل آلا، آووکادو، انواع روغن‌ها مانند کلزا، روغن ذرت، زیتون، کنجد، آفتابگردان و سویا، انواع آجیل مانند گردو، بادام و آجیل کاج، مغزها و دانه سویا، و دانه‌های کنجد، آفتابگردان، کدو تنبل، و یا کتان.

- ✓ اجتناب از مصرف الکل، سیگار و کافئین (چای و قهوه) به خصوص در افتادگی میترال.
- ❖ **فعالیت**
- ✓ از انجام کارهای سنگین اجتناب کنید.
- ✓ برای پیشگیری از تنگی نفس در وضعیت نشسته قرار بگیرید و هنگام نشستن بر روی صندلی، پاهای خود را بالاتر قرار دهید.
- ❖ **عوارض**
- ✓ **تنگی دریچه میترال یا دولتی:** ضربان غیرطبیعی قلب (فیبریلاسیون دهلیزی)، عفونت عضله قلب (اندوکاردیت)، آمبولی (لخته خون) ریوی، برونشیت (التهاب گذرگاه هوا بین بینی و ریه‌ها)، فشار خون ریوی، آمبولی (لخته خون) سیستمیک
- ✓ **نارسایی دریچه میترال یا دولتی:** فشار خون بالای ریوی، ادم ریوی، ضربان غیرطبیعی قلب (فیبریلاسیون دهلیزی)، عفونت عضله قلب (اندوکاردیت)، آمبولی (لخته خون) سیستمیک
- ✓ **افتادگی میترال:** ضربان غیرطبیعی قلب، نارسایی میترال، عفونت عضله قلب (اندوکاردیت)، سکتة مغزی یا حملات ایسکمیک گذرا
- ❖ **مراقبت**
- ✓ از انجام فعالیت‌های جنسی پس از خوردن غذای سنگین، خستگی و استرس اجتناب کنید.
- ✓ حدود شش هفته بعد از عمل جراحی رانندگی نکرده و چیزی سنگین‌تر از ۲ کیلوگرم را بلند نکنید.

- ✓ بعد از حدود شش هفته در مسافرت‌های طولانی هر یک ساعت توقف کنید، راه بروید و یا ورزش‌های پا را انجام دهید.
- ✓ به صورت منظم به پزشک خود مراجعه کنید و شماره تلفن-های ضروری را همیشه در دسترس داشته باشید
- ✓ قبل از مراجعه به دندانپزشک حتماً دندانپزشک را از بیماری خود مطلع سازید تا در صورت نیاز آنتی‌بیوتیک مصرف کنید.
- ✓ بهداشت دهان و دندان را حتماً رعایت کنید و در صورت مشاهده علائم عفونت دهان و دندان هر چه زودتر به دندانپزشک مراجعه کنید.
- ✓ زنان باید در نظر داشته باشند که حاملگی حتماً باید برنامه‌ریزی شده و با مشورت پزشک باشد.
- ✓ شما باید عواملی که منجر به افزایش ضربان قلب و اضطراب شما می‌شوند را شناسایی کرده و این عوامل را کنترل کنید.
- ✓ راهکارهای کاهش استرس و کنترل اضطراب را یاد بگیرید.
- ✓ در صورت نیاز به جلسات ترک سیگار بروید.
- ❖ **در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟**
- ✓ اگر شما یا یکی از اعضای خانواده‌تان علائم بیماری دریچه‌ای قلب را دارید، تب بالاتر از ۳۸/۳ درجه سانتیگراد
- ✓ تنگی نفس و تپش قلب بدون ارتباط با فعالیت بدنی، حساس درد قفسه سینه مشابه قبل از عمل
- ✓ التهاب و قرمزی، گرمی و در نهایت خارج شدن ترشحات چرکی از محل برشهای جراحی، لرز شدید و بدنبال آن تب
- ✓ درد و سفتی پشت ساق هریک از پاها، تپش قلب، درد سینه، تنگی نفس در حال فعالیت، علائم آمبولی مانند سنکوب، غش، ضعف عضلانی، گیجی